

SERMO LVI.

De Ascensione Domini VI.

Hic sermo, qui in Bibl. Laur., Plut. XIII, Cod. VIII, Part. II, fol. 158 b, cum nomine sancti Augustini legitur, non est ejus; sed vere sancti Joannis Chrysostomi, ut in ejus operibus videre est. Cum autem sit ex alia versione, et quidem multo elegantiore, sicut et liberiore, quam Benedictinorum et eorum antecessorum versione, illam in lucem emittere non insulsum credidimus. Locus ejus post præcedentem cum numero de Ascensione Domini XII.

SYNOPSIS.

I. Propter Martyres, et cum Angelis, mysteria extra civitatem celebrata. II. Dies Ascensionis, generi humano festivus, quia humanam naturam sublimavit. III. Reconciliatio facta inter Deum et hominem per oblationem Christi, id est, primitiarum generis humani. IV. Vere primitiæ Christus, quia primitiæ sunt, non fructus primum nati, sed primum maturi et validi. V. Naturæ humanæ indignitas. VI. Angeli cum gaudio naturam humanam in excelsis positam viderunt, cujus antea reprobationem doluerant. VII. Cur Angeli in resurrectione Discipulis apparuerunt. VIII. Descendenti ad judicandum Christo, justi in occursum rapiuntur. IX. Laborandum ergo ut gloriæ Christi cum Angelis sociemur.

I. Er quando de cruce nostra processit oratio, foris civitatem solemnitatem celebravimus; et nunc cum de

crucifixi Ascensione tractamus, præclarum diem et omni lætitia coruscantem, fines civitatis egressi, magna congratulatione celebramus; quia hoc non ad contumeliam civitatis, sed ad honorem spectat Sanctorum, ne nos dissimulationis accusent dicentes: « Quid pro Domino sentimus universa tormenta lætantium vulneribus nostris (1)? Vidi-mus ossa carne nudata; patientiæ nostræ tortor cessit iratus; libenti animo pro Christo noster sanguis effusus est; decisa sunt capita pro ejus gloria. Hæc omnia meruimus (2) sustinere, et ista (3) die non meremur agnosci; neque mysteriorum arcana in nostris tabernaculis celebrantur. » Ideo, dilectissimi fratres, hodie ad loca convenimus Beatorum, ad Sanctorum tabernacula festinavimus, ut conventus noster ipsorum præsentia clarior redderetur. Non enim in hoc teatro tantum martyres præsent, sed etiam Angelorum instantia locus decoratur. Nam et Angeli præ-sunt; et si Martyres videre desideras, si Angelos cupis inspicere, aperi oculos fidei, et illud tibi theatrum facile demonstratur. Nam cum in omni aëre Angelorum multitudo versetur, multo magis in Ecclesia, multo amplius hodierno die, quando eorum Dominus ascendit in cælum. Et ut scias, quia Angeli ubique versantur, audi quid Paulus sæmineo pudori prospiciens, ait: « Mulieres velamen habent » super caput propter Angelos¹. » Et iterum Jacob: « Angelus, » ait, qui liberavit me a juventute mea². » Et illi qui cum Apostolis erant, aiunt ad Rhoden: « Angelus ipsius est³. » Et Jacob: « Vidi, inquit, Angelorum castra⁴. » Videbantur in terra; nam sicut Imperatoris optimi provisione urbes omnes, castella singula manu militari adversus hostilem subito adventum, et omnia loca diligenter armantur, ne barbarica illusionem deleantur, ita et Deus, quoniam et

¹ I Cor. XI, 10. — ² Gen. XLVIII, 16. — ³ Act. XII, 15. — ⁴ Gen. XXXII, 2.

(1) Cod. *vexantium manibus nostris*; sic opinando correximus. — (2) Id. *meminimus*. — (3) Id. *ejus*.

agresti mente rabiante dæmones ad pacis everisionem ubique versantur, ad tutelam nostram constituit exercitus Angelorum, ut eorum præsentia dæmonum confringatur audacia, et per eos nobis pacis gratia ministretur. Vides quod etiam Angeli præsent, instituunt Martyres, et undique nobis præparantur auxilia. Quid igitur est miserius illis, qui conventum istum splendidum derelinquunt? Et quid vobis bealius qui ad tantam solemnitatem properatis? Sed fortissima Martyrum facta alio tempore declarabimus; ad proposita redeamus.

II. Hodierna die, dilectissimi fratres, Deo mira sumus reconciliatione sociali. Hodierna die humanum genus cœlestem viam meruisse cognoscitur. Hodie illud vetus jurgium dissolutum est, sedatum pristinum bellum. Hodie nobis pax miranda donata est, quæ nunquam sperabatur posse reddi. Nam quæ spererat Dominum humanæ velle consulere naturæ? non quia Deus inhumanus (1), sed quia servus sègnitic (2) videbatur oppressus; non quia crudelis Dominus, sed quia contumax servus. Vis audire, quod nostro vitio Deus ad commotionem provocatus est, quod nostra culpa mansuetus Dominus noster irritatus est (3); disce singula, et rationes (4) causæ cognosce; ut cum sedatum senseris bellum, jurgium dissolutum, humanum genus summo honore decoratum, divinam gratiam, misericordiamque magnam, et perpetuam Domini benedictionem sanctifices (5). Aliquando Deus de humani generis confusione cogitavit, et huc usque ira ejus processit, ut viros cum sœminis, senes et juvenes, feras ac (6) pecora lucis privare disposuisset spiritu; et audi divini verbi sententiam: «Delebo, inquit, hominem quem feci a facie terræ, bestias et pecora, quoniam niam me pœnitet (7), quia feci hominem¹.» Et ut scias,

¹ Gen. vi, 7.

(1) Cod. *in humanis*. — (2) Id. *ne gloria*. — (3) Id. *mixtus est*. — (4) Id. *ratione*. — (5) Id. *est glorifices*. — (6) Cod. *ad*. — (7) Id. *recogitavi*.

quia hæc mala (1) non sunt ex odio naturæ (2), sed quia (3) malitiæ nostræ non ferebat horrorem, postquam dixit: «Delebo hominem, quem feci, a facie terræ,» dicit et ad Noë: «Tempus omnis hominis venit coram me¹;» et si hominem haberet (4) exosum, ad hominem non loqueretur, nec dignum concessisset (5) percipere auditum. Sed vide Dei misericordiam; hominem quadam satisfactione consolatur et causam ei futuræ calamitatis enarrat, non ut homo causas discat, sed ut narrando aliis, multo meliores efficiat. Quod dicebat, hoc est: In tantum humanum genus pessime conversabatur, ut et ipsius terræ habitatione carere juberetur (6). Sed nos qui et terra videbamur indigni, hodie elevati sumus ad cœlum; qui nec terrestria merebamur, cœleste regnum meruimus possidere. Cœlorum transivimus fines, et ipsa sede regali coronamur, et natura, cujus causa Paradisus a Cherubim custodiebatur, hodie supra Cherubim summo cum honore suscepta est.

III. Sed hoc mirabile quemadmodum factum est, videamus; et quemadmodum nos, qui tantum divinam offenderamus clementiam ut terrestribus privaremur, excelsa tenuimus et alta meruimus possidere; quemadmodum sedatur jurgium, et illud videtur, ira sedata, sublatum. Disce quod non nostra deprecatione, qui eum offenderamus, sed postulatis (7) ejus qui juste fuerat nobis iratus, pax facta est. «Pro Christo» namque, ait Apostolus, legatione fungimur, tanquam Deo rogante per nos².» Quid est hoc? Ipse rogat, qui injuriam passus est. Valde, inquam; nam Deus clemens et ipse, tanquam misericors pater, deprecatur. Et vide, quod melius est; reconciliator accessit, non Angelus, non Archangelus, sed ipse Filius deprecantis; et sicut (8) duobus jurgio separatis, unus in medio positus altercantium litem discor-

¹ Gen. vi, 13. — ² 2 Cor. v, 20.

(1) Cod. *humana*. — (2) Id. *ex omni natura*. — (3) Deest *quia* in cod. — (4) Cod. *habebat*. — (5) Id. *concessit*. — (6) Id. *speraretur*. — (7) Id. *postulata*. — (8) Id. *sic*.

diamque dissolvit, ita et Christus fecit. Deus nobis justo irascebatur, et nos contemnebamur iratum, et clementem Dominum declinabamus; et se medium Christus ingessit, et sociavit utramque naturam; et nobis, quod imminebat a Patre, supplicium ipse sustinuit: « Christus nos, inquit, » emit de maledicto Legis, factus pro nobis maledictus¹. » Vides quod imminens cœleste supplicium ipse sustinuit; discite quod et terrestrem insultationem ipse toleravit: « In- » sultationes, inquit, insultantium ceciderunt super me². » Vides quemadmodum sedavit jurgium, quemadmodum litigium ipse dissolvit, nec ante discessit, sed multa fecit, multa sustinuit, ut inimicum reconciliaret, ut hostem Deo sociaret, et amicum faceret qui multo fuerat tempore inimicus. Et horum tamen omnium beneficiorum hodiernus dies mira fuit causa (1), quo tanquam primitias naturæ nostræ Deo dedit, et sicut de campo segetibus decorato qui collectas spicas obtulerit Deo, magnam (2) campo benedictionem reportare prospicitur, sic et Christus per illud corpus nostram fecit benedici naturam.

IV. Sed, dices, et cur (3) non omnem naturam levavit ad cœlum? Eo quod (4) non videntur esse primitiæ, cum totum offertur, sed si tantum partim offertur; per hanc (5) enim oblationem totum benedicitur. Sed, inquis, si primitiæ sunt, primum ipsum (6) hominem ad cœlum debuerat (7) elevare; primitiæ namque sunt. Quod primum offertur, primumque pullulat, non est hoc primitiæ; nam imbecillis fructus nullus est; sed fortis et validus ipse debet offerri. Quia ergo pro peccato fuerat obligatus, et patrato crimine verebatur, ideo non potuit offerri, licet prior factus esse videretur (8), sed qui postea factus est. Ut discas quod iste fructus primitias fecit, qui robustus

¹ Galat. III, 13. — ² Psal. LXXVIII, 10.

(1) Deest in cod. vox causa. — (2) Cod. tanquam. — (3) Id. et cum. — (4) Id. quod; et deinde deest sed. — (5) Id. per quam. — (6) Id. suum. — (7) Id. debuerat. — (8) Id. videbatur.

et validus, et summa maturitate florescit, testimonium te divinæ ultionis poterit edocere: « Si intraveris in terram, » quam Dominus Deus tibi dabit, inquit Moyses ad populum, et plantaveris in ea omne lignum, quod facit fructum ad edendum, tribus annis non depurgabis fructum ejus, sed dimittes illam quæ nondum arbor valida firmitate roboratur, nec fructus aliqua maturitate senescunt. » Sed quartus, inquit, annus sanctus est Domino¹. » Vide Legis conditoris prudentiam. Fructum primum nec manducari permisit, ne ante Dominum quisquam eum percipere videatur, nec (1) offerri concessit, ne Deo immaturus offeratur, sed Dimitte, inquit, quia primus est, nec offeras, quia oblatione nondum dignus est fructus, nec accipere ei convenit immaturum (2). Et hæc nobis dicta sunt propter corpus quod Christus obtulit. Igitur naturæ nostræ primitias obtulit Patri, et oblatum donum miratus est Pater, quod et tanta dignitas offerebat, quod macula nulla fœdabat. Nam et suis manibus suscepit oblatum, et suæ sedis fecit esse participem, et quod plus est, ad partem suæ dexteræ collocavit.

V. Cognoscamus quis ille sit (3) qui audivit: « Sede ad » dexteram meam²? » quæ natura cui Deus dixit: Esto meæ particeps sedis? Illa natura est, quæ audivit: « Terra es, » et in terram ibis³. » Non enim ascendere gloriam cœli sufficiebat (4), non cum Angelis stare. Sedes transivit, Archangelos prætermisit (5), super Cherubim ascendit, super Seraphim elevatur, nec autem stetit, nisi sedem Dominicam tenuisset. Vide quo spatio cœlum separatur a terra, imo quantum et terra ab inferis, et infimum (6) cœlum quantum ab altiore cœlo separatur, et de altiori cœlo quantum spatii est ad Archangelos, ad superiores etiam Potestates, ad ipsam quoque Dominicam sedem. Super hæc omnia

¹ Levit. XXIX, 24, 25. — ² Psal. CXX, 1. — ³ Gen. III, 19.

(1) Cod. ne. — (2) Id. in immaturum. — (3) Id. est. — (4) Id. ad omnem gloriam cœlos sufficeret. — (5) Id. male præmisit. — (6) Id. ipsum.

natura nostra elevata est, et homo qui loco tam humili tenebatur, ut descendere non posset ulterius, ad tam excelsam sedem elevatur, ut superius non possit ascendere. Et hoc ostendens Paulus aiebat: « Qui descendit, ipse est qui ascendit; » descendit ad infimum terræ, et ascendit super omnes cælos. Disce igitur quis ascendit, et quæ natura est elevata? In hoc enim cupio remorari (1) sermonem, ut humani generis commemoratione divinam elementiam cum admiratione discamus, quæ (2) summum honorem magnamque gloriam nostræ naturæ largita est. Terra et cinis erant. Sed hoc nondum nostrum vitium, sed imbecillitas fuit. Facti sumus irrationabilibus insensatiores: « Comparatus est (3) namque homo jumentis insipientibus, et similis factus est eis². » Et pejus est comparari, quam nasci. Naturaliter non habere rationem, tolerabile est; verum ratione decoratum irrationali naturæ comparari, voluntatis crimen est. Et quando audis, quod homo comparatus est jumentis, non arbitreris, quod eum irrationabilibus similem voluit demonstrare, sed longe pejorem; non tantum, quia homines facti, ad irrationabilia festinavimus gesta, sed quia ad majorem dementiam properavimus. Et hoc significans Isaias dicebat: « Agnovit bos possessorem suum, et asinus præsepe domini sui; Israël autem me non cognovit³. » Sed nunc priorem conversationem erubescamus: « Ubi enim abundavit peccatum, superabundavit et gratia⁴. » Vides quod jumentis irrationabiliores fuimus: « Cognovit bos possessorem suum, et asinus præsepe domini sui. » Unde et avibus irrationabiliores invenimur: « Hirundo et agri passer agnovit tempora ingressus sui, populus vero meus non agnovit judicia Dei⁵. » Ecce jumentis, ecce avibus deteriora sentimus, irrationabiliora cogitamus. Vis amplius nostram percipere (4) naturam; formicarum nobis Salo-

¹ Ephes. iv, 10. — ² Psal. XLVIII, 13-21. — ³ Isai. i, 3. — ⁴ Rom. v, 20. — ⁵ Jerem. viii, 7.

(1) Cod. removeri. — (2) Id. quam. — (3) Id. comperatus est. — (4) Id. recipere.

mon gesta narravit, earum nobis imitationem ostendit: « Vade namque, ait, ad formicam, o piger, et æmulare vias ejus¹. » Formicarum sumus facti discipuli, formicarum æmulatione vivimus, formicarum conversamur exemplis. In tantum amisimus humanæ naturæ consilium, in tantum humanæ mentis aliena sentimus, qui ad similitudinem Dei facti monstramur! Sed non reus est ille qui fecit, sed nos qui contempsimus in imagine perdurare. Sed quid de formicis dico? Lapidibus insensatiores facti sumus. Et hoc tibi valido testimonio demonstrabo, dicente Propheta: « Audite, convalles (1), fundamenta terræ, quia judicium Domino contra populum suum². » Quid (2) ais? Contra homines judicium tibi est, et testes terræ fundamenta vocantur (3) inter Dominum et genus (4) humanum? Quia judicium non audiunt homines (5), lapides invitantur? Valde, inquit; nam lapidibus insensatiores esse cognoscuntur. Vides quod totius malitiæ fines excessimus. Asinis et bobus irrationabiliores ostendimur, et sensu volatilium superamur, nec ipsis solum lapidibus comparamur, sed serpentum malignitatem (6) imitamur. « Furor namque eis ad similitudinem serpentis; venenum aspidis sub labiis eorum³. » Et quid de mutis animalibus loquimur, ubi etiam ipsius diaboli filii nuncupamur? « Vos autem filii diaboli estis⁴. »

VI. Et tamen nos qui sensum (7) non habebamus, qui contumacia gravabamur, qui nec lapidibus comparabamur, qui vincebamus omni natura, qui despecti videbamur, qui contemnebamur; et quemadmodum loquar ignoro; quo sermone utar, quo verbo dicam, reperire non possum. Natura fragilis, natura consumpta, omnibus monstrata deterior, omnia vicit, omnia superavit, omnibus hodierna die meruit excellentior reperiri. Hodie

¹ Prov. vi, 6. — ² Mich. vi, 2. — ³ Psal. LVII, 5. — ⁴ Joan. viii, 44.

(1) Cod. franges. — (2) Id. quod. — (3) Id. clamantur. — (4) Desunt in cod. hæc verba et genus. — (5) Cod. audiant, nec habet homines. — (6) Id. malignitates. — (7) Id. sensuum.

Angeli quod multo tempore cupierunt, inspicere voluerunt, naturam nostram in sede Dominica, immortalitatis fulgentem gloria perviderunt (1). Hoc enim affectabant Angeli, hoc desiderabant Archangeli. Etsi eos humana natura largito ipsi (2) honore superat, tamen nostris beneficiis gratulantur, sicut nostris dolebant suppliciis, et quando puniebamur, nimia tristitia tenebantur. Et Cherubim licet Paradisum custodirent, nostris tamen suppliciis tristabantur; et sicut conservus bonus, cum a domino conservum suum custodiendum susceperit, satisfacit quidem dominicæ jussioni, sed tamen conservi pœna nimio dolore conteritur; servitii necessitate contristatus, animo non respuit charitatem; sic et Cherubim meruerant quidem custodire Paradisum, sed dolebant hominem (3) custodire. Et ut hoc facile possis advertere ex hominum affectione condisce (4). Servorum calamitates inspicimus cum dolore; et, si servant homines charitatem, multo magis illæ Potestates suppliciis nostris commoventur. Nam et justis dolebant de peccatorum suppliciis, et licet merito pœnæ inferrentur, tamen doloris incitabantur tristitia. Nam Moyses post idoli acrimoniam dicebat: « Siquidem dimitte eis peccatum, » dimitte; sin autem, dele me de libro quem scripsisti¹. » Quid hoc est? contumaciam vides, et pro impiorum supplicio deprecaris (5) Deum? Ideo inquit, doleo et deprecor (6), quia digne cruciantur, quia merito puniuntur, quia ipsi sunt sui causa supplicii. Et Ezechiel, cum Angelum populo videret inferentem sententiam supplicii, cum nimia lamentatione clamavit, dicens: « Heu mihi, Domine, quoniam deles tu reliquias Israël? » Et Jeremias: « Castiga nos, Domine, in iudicio, et non in ira, » ne nos paucissimos facias². » Et cum Moyses, et Ezechiel et Jeremias doleant, quanto magis illæ Potestates nostris

¹ Exod. xxxii, 31. — ² Ezech. ix, 8. — ³ Jerem. x, 24.

(1) Cod. *providentur*. — (2) Id. *sibi*. — (3) Id. *honorem*. — (4) Id. *condisse*. — (5) Id. *deprecare*. — (6) Id. *dele omnino*.

calamitatibus commoventur. Et ut scias quod nostris malis doluerunt, ex eo disco quod reconciliationi divinæ (1) gratulatæ sunt. Et, si antea non dolebant, nec postea gratulantur. Et quod gratulatæ sint, Salvator ostendit dicens: « Quia gaudium erit Angelis in cœlis pro uno peccatore » pœnitentiam agente¹. » Et si unius peccatoris compunctioni (2) Angeli gratulantur, multo magis cum ad cœlum hodierna die hominum viderunt elevari naturam. Et alia ratione condisce gaudium cœlestium Potestatum. Quando Dominus noster Jesus Christus secundum carnem natus est, et hominem reconciliatum viderunt, nec enim aliter descenderent, cum summa gratulatione clamabant: « Gloria in » excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis², » hominibus, qui debellati sunt, qui inimici fuerunt, qui alieni erant, qui contumaces judicati sunt. Vides quemadmodum in alienis gratulentur, imo in suis; nam nostra bona suas utilitates arbitrantur dicere, et cum ascenderet, gratulabantur, et in uno gaudio exultabant, et descenderent frequenter. Et hoc proprium est cupientium videre inopinatum spectaculum. Et ut scias quod ascendebant, Christi te verba confirmant, qui dicit: « Modo videbitis » Angelos Dei ascendentes et descendentes ad Filium hominis³. » Et iste semper amantium mos est, cupientium solitam consuetudinem; nec tempus expectare didicerunt, sed festino amoris ardore etiam dilationem præveniunt constitutam. Ideo ascendunt, ideo descendunt, et cum omni festinatione novum et incredibile spectaculum videre desiderant. Nam quid hoc mirabilius est, quando homo, qui contemptus est, videtur in cœlo? Ideo et quando nascebatur Dominus, et quando resurgebat, exultabant Angeli, et hodie quando ascendit in cœlum. « Ecce enim duo, ait, » in alba veste⁴, » ut ex ipsis vestimentis gratulatio monstraretur, dixerunt ad Discipulos: « Iste Jesus qui ascendit

¹ Luc. vii, 20. — ² Id. ii, 14. — ³ Joan. i, 51. — ⁴ Act. i, 10.

(1) Cod. *reconciliatione divina*. — (2) Id. *compunctione*.

» a vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum
» euntem in cœlum¹. »

VII. Hic auditum mihi cum debita (1) diligentia com-
modate, cur hæc dicta sint? Numquid oculos Discipuli
non (2) habebant? numquid non bene videbant quid gere-
retur? numquid non dixit Evangelista: « Qui videntibus eis
» ascendit in cœlum²? » Cur igitur Angeli eis dicebant, quod
factum est? qui demonstrabant, quod ascendit in cœlum,
propter has scilicet causas duas; unam, quia dolebant,
Jesu Ascensione desolati. Et quia dolebant, audi quid ad eos
dicit: « Nemo me interrogat de vobis, quo vadis? sed quia
» ista dixi, tristitia replevit cor vestrum³. » Et si amicorum
seu cognatorum separatione tristamur, quanto magis Sal-
vatore, Magistrum, Dominum misericordem, pium,
mansuetum, cum a se viderent separari, omni cum dolore
tristabantur. Et ideo stabant Angeli, et Ascensionis tristi-
tiam regressionis commemoratione consolabantur, et separa-
tionis dolorem adventûs futuri pollicitatione sedabant.
Nam aiunt: « Iste Jesus, qui ascendit a vobis, sic veniet. »
Doletis, inquit, quia ascenderit; sed dolere desistite;
nam iterum veniet. Et ne hoc facerent, quod Eliseus fe-
cisse docetur, conscindens vestimentum, cum Magistrum
vidisset elevatum ad cœlum; non enim hic procedentem
videbat (5) Angelum, qui ei Eliam promitteret venire; ne
ergo hoc facerent, ideo Angeli stabant animi eorum tristi-
tiam solatio relevantes. Et hæc quidem una causa est præ-
sentia Angelorum. Est et alia causa non minoris rationis.
Nam addiderunt: « Qui ascendit ad cœlum, » et quia lon-
gum spatium de terra tendebatur ad cœlum, et oculorum
acies portatum corpus ad illam altitudinem minime poterat
pervidere (4), sed sicut avem, cum altiora supervolat (5),

¹ Act. 1, 11. — ² Ibid. 9. — ³ Joan. xvi, 5, 6.

(1) Cod. Dei. — (2) Sæpe in cod. deest non post *numquid*; et hic
sæpius deficit. — (3) Cod. *proferentem*, nec habet *videbat*. — (4) Id. *pro-
videre*. — (5) Id. *postulat*.

aspectus deficit inspicere, et noster oculus volatu (1) vincit-
tur celsiore, sic et illud corpus quanto ferebatur ad summa,
tanto oculus videntium aspectus imbecillitate velabatur,
deficiente natura altiora conspiciere; ideo stabant Angeli,
iter celeste monstrantes, ne quis arbitraretur, quia tan-
quam in cœlum ascendit. « Qui elevatus est, inquit, a
» vobis in cœlum. » Ideo non simpliciter hoc addidit. Et
Elias quidem tanquam in cœlum ascendit; nam servus
erat; Jesus autem ad cœlum, quia Dominus erat; ille in
curru igneo, hic in nube. Et quando servus vocabatur,
currus mittebatur, ut veniret; quando Filius ascendebat,
Dominica sedes occurrebat; nec tantum Dominica, sed pa-
terna. Nam et de Patre ait Isaias; « Ecce Dominus sedet in
» nube levi¹. » Et quia Pater sedet in nube, nubem misit et
Filio. Et Elias quidem cum ascenderet melotam suam Eli-
seo dimisit; Christus autem Discipulis gratiam dereliquit,
qui non unum Prophetam, sed multos Eliseos effecit, imo
multos illo potentiores.

VIII. Elevemur igitur et excitemur, dilectissimi fratres,
et illum cogitemus adventum. Nam et Paulus ait; « Ipse
» descendet (2) de cœlo Dominus in visione in voce Archan-
» geli, et nos qui vivimus, qui relinquimur, rapiemur in
» nube in occursum Domini, sed non omnes². » Et quia
non omnes rapiemur, sed aliquanti, quid ait Jesus? « Tunc
» erunt due in mola molentes, una suscipietur, et una re-
» linquetur; duo in lecto, unus suscipietur, et unus dimit-
» tetur³. » Quid hac singularitate ostendatur, quid hoc se-
creto declaretur, videamus. Molæ (5) autem pauperes inopes-
que demonstrant, et eos qui vitæ laboribus conteruntur (4);
lectus divites et quietos ostendit, et eos qui honoribus
sæcularibus perfruuntur. Et volens ostendere quia (5) et
de pauperibus aliquanti liberantur et pereunt, de divitibus

¹ Isai. xix, 1. — ² 1 Thess. iv, 15, 16. — ³ Luc. xvii, 34, 35.

(1) Cod. *volatus*. — (2) Id. *descendit*. — (3) Id. *moles*. — (4) Id. *con-
terentur*. — (5) Id. *qui*.

nonnulli liberantur et pereunt, ait quia de mola una suscipitur et alia dimittitur, et de lecto unus suscipitur et unus relinquitur; significans quia qui peccatis obruuntur hic remanent supplicia sustinentes, justi autem rapiuntur ad nubem. Nam sicut, Rege adveniente ad aliquam civitatem, hi qui honoribus et dignitatibus decorantur, cum summa confidentia, non expectato ejus ingressu, longe ante portas occurrunt, et excipiunt venientem; rei autem et criminibus obligati, intra muros continentur, imperatoriam expectaturi sententiam; ita et quando Dominus veniet, justi ei in ipso medio aëre confidenter occurrunt; si nexi vero et obruti peccatis, hic remanent expectantes judicium. Tunc et nos rapiemur nomine justorum, nomine concivium. Commemorans dixi « Nos rapiemur; » nam non sum in tantum sanæ mentis alienus, non animi cæcitate confusus, ut mea peccata nesciam, ut meorum videar oblitus esse gestorum. Nam quia diem festum nolo meo dolore turbare, nec solemnitati miscere tristitiam, parco lacrymis, parco fletibus meorum peccatorum; conscientia sauciatur.

IX. Et ideo orationem in ipsa festivitatis lætitia terminabo; illius diei memoriam derelinquens, ut nec dives suis opibus gratuletur, nec sua pauper egestate tristetur; sed unusquisque suæ conscientia meritum speret. Nam nec dives beatus, nec pauper miser poterit judicari; sed qui illius merebitur miser aspectum, ipse cacumen totius beatitudinis possidebit. Nam qui peccatis pauper est, divitiis cœlestibus abundabit, et qui criminibus dives est, suppliciorum pondera sustinebit. Et omnino dico, ut qui in peccatis sumus, lugeamus, et qui beata conscientia vivunt, gratulentur (1); sed nec isti confidant, sed timeant; nec illi lugeant, sed corrigantur. Nam cum liceat eum, qui male fuerat conversatus (2), mutari ac gloriam promereri, et his parem fieri qui semper juste vixerunt, hoc et nos implere properemus. Et qui bene vivunt, propositi et conver-

(1) Cod. gratia tua. — (2) Id. male conservatus, et antea deest eum.

sationis suæ merito, futuræ gloriæ applicare festinent, et confidentiam augere non desinant. Et qui peccatorum mole opprimuntur, meliore correctione mutantur, ut justorum choro (1) sociati non indebita reverentia imperatorem suscipiamus Angelorum, et illa beatitudine perfruemur, quam nos omnes faciat promereri gratia (2) Domini nostri Jesu Christi, cum quo est Patri gloria in sæcula sæculorum. Amen,

SERMO LVII.

De Ascensione Domini VII.

Hic sermo, extractus ex Bibl. Laur., Plut. xvii, Cod. xxxii, fol. 41; et ex Bibl. Ædil., Cod. clxiii, fol. 212, cum nomine sancti Augustini, nec sententiarum gravitatem, nec genus dicendi præfert, quæ sancto Doctori conveniunt. Locus ejus in appendice post sermonem præcedentem cum numero de Ascensione Domini xiii.

SYNOPSIS.

I. Christi gloriosa Ascensio. II. Angelorum Discipulis manifestatio, et novi Apostoli electio. III. Christus in hac festivitate orandus.

I. MAGNUM hodie, fratres, suscipiamus (3) diem festum, quando Dominus noster Jesus Christus quadraginta post dies resurrectionis aëreo (4) volatu conscendit ad cœlos. Tripudiant hodie cœli cœlorum, gaudet (5) omnis exerci-

(1) Cod. crebro. — (2) Id. gaudium. — (3) Sic cod. xxxix; cod. cxliii suscipimus. — (4) Sic cod. cxliii; cod. xxxix male aëro. — (5) Codd. garrit.